

نشست ها و همایش ها

نشست از سلسله نشستهای
مرکز پژوهشی میراث مکتوب

۴۸

بزرگداشت سید رضی و سید مرتضی

پرداخت و آنها را از برکات آن دوره تاریخی دانست که بر علما و فقههای بعد از خود نیز تأثیر بسیار نهاده و آثار فراوانی از خود به جای گذاشته‌اند.

در ادامه دکتر محمد مهدی جعفری نهج البلاغه را راه روشن سخنوری و فصاحت و بلاغت دانست و گردآورنده آن را شخصی دانست که شایسته برای چنین کار بزرگی بود که در تاریخ انسانیت جاودان مانده است.

وی دوره آل بویه را عصر زرین فرهنگ اسلامی خواند و گفت: فضای علمی و فرهنگی جهان اسلام در آن دوران به علت دو ویژگی برجسته شیعی یعنی خردگرایی و آزاداندیشی بود که به اوج شکوفایی خود رسید.

محمد مهدی جعفری

مدارسی که در بغداد تأسیس شد و کتابخانه‌هایی با گنجایش ۲۰۰ هزار جلد کتاب نشانگر عظمت فرهنگی آن دوران است. وی افزود در چنین محیط فرهنگی سیدرضی و سید مرتضی در خاندانی بسیار بزرگوار رشد

چهل و هشتمین نشست از سلسله نشست‌های مرکز پژوهشی میراث مکتوب با عنوان «بزرگداشت سید مرتضی و سید رضی» در تاریخ ۸۵/۷/۱۰ در محل مرکز برگزار شد. سخنرانان این نشست، آقایان دکتر محمد مهدی جعفری، حجة الاسلام حسن طارمی و دکتر منصور پهلوان بودند.

در ابتدا اکبر ایرانی رئیس مرکز ضمن خیرمقدم به حضار، به فضای فرهنگی و علمی عصر سید مرتضی و سید رضی پرداخت و گفت: در عصر آل بویه (قرن ۴ و ۵ هجری)، شیعیان در اوج و تعالی شکوفایی علمی و فرهنگی به سر می‌بردند و این فضایی که برای آنان فراهم شده بود باعث شد که آثار و تألیفات بسیاری نگاشته شود. وی به فراوانی مجادلات و مناظرات کلامی بین اشاعره و معتزله در آن زمان اشاره کرد و گفت: مقالات و مناظرات بین علمای شیعه، از لحاظ علمی به نوعی در جهت اصلاح عقاید پیش می‌رفت درست برعکس مناظرات علمای سنی که به تکفیر می‌انجامید. و به نوعی جدال برای حفظ قدرت علمی و کلامی و موقعیت سیاسی بود.

وی سپس مختصری از زندگی دو دانشمند بزرگ شیعه

اکثر قدما به آن اشاره کرده‌اند، زبیده قرآن نیست. و معارف عالیه و آیات بیناتی که در همه ۶۲۳۶ آیه قرآن هست خودش برهان و بینه است، نور و هدایت است و هیچکدام جنبه فصاحت و بلاغت را ندارد. البته بدین معنی نیست که قرآن فصیح نیست، بلکه قرآن در حد اعلای فصاحت است ولی اگر کسی بخواهد به جنبه‌های ظاهری الفاظ قرآن بپردازد و از جنبه محتوایی و باطنش غفلت کند در حقیقت در حق قرآن ظلم کرده.

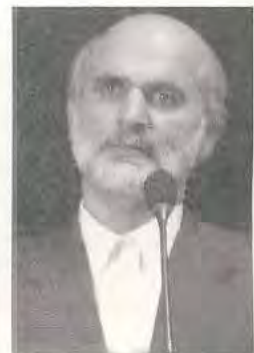
وی در ادامه به توصیف نظریه صرفه سید مرتضی اشاره کرد و گفت: صرفه یعنی کسی مثل قرآن نمی‌تواند بیاورد. سید مرتضی معتقد است که فصاحت و بلاغت وجه اعجاز قرآن کریم نیست بلکه اعجاز در محتوا و باطن قرآن است. و این همان معنای صرفه ایست که سید مرتضی به آن معتقد است.

کردند، که بعلت تبحر در تمام علوم زمان خود همه را به شگفتی واداشتند. وی سیدرضی را شاعری کم نظیر و ادیب و دانشمندی بزرگ خواند که در پشت پرده‌های سیاست و غرض ورزی‌ها پنهان مانده و وی در مورد سبب تدوین کتابی چون نهج البلاغه را چنین بیان کرد: سخنان امیرالمومنین همیشه در بین مردم به فصاحت و بلاغت شهره بود، اما سیدرضی و زمینه تاریخی و اجتماعی و سیاسی در آن دوران زرین فرهنگ اسلامی را باعث گردآوری نهج البلاغه دانست.

وی به ۳۰ جلد کتابی که سیدرضی در تفسیر آیات متشابه نگاشته بود اشاره کرد، که هم اکنون فقط پنج جلد آن موجود است.

سخنران بعدی دکتر منصور پهلوان، سیدرضی و سید مرتضی را عاملان مؤثر در تدوین و نشر علوم اسلامی خواند که با حضور خود راهی را در مباحث عقل و نظر و نقد حدیث باز کردند. سپس وی به نظر فصاحت و بلاغت در اعجاز قرآن کریم پرداخت. و گفت این نظریه که

منصور پهلوان

در ادامه آخرین سخنران نشست حجة الاسلام طارمی بود. وی به روش تفسیر کلامی سید مرتضی اشاره کرد و در خصوص آیات متشابه و شبهه برانگیز قرآن با ارائه نمونه‌هایی بحث نمود.

وی توجیه و استدلال عقلی و مدد جستن از برخی آیات را روش تفسیر سید مرتضی در قرآن دانست.

همچنین در مورد واژه

تأویل در کتاب سید مرتضی اشاره کرد که این واژه به معنای امروزی آن نیست، بلکه همان معنای تفسیر و شرح آیه است که در کتب قدیم نیز به همین معنا به کار رفته است.

این نشست با ضیافت افطاری از سوی مرکز پژوهشی میراث مکتوب، به اتمام رسید.

حسن طارمی

به اطلاع علاقه‌مندان می‌رساند، نشست‌های علمی مرکز پژوهشی میراث مکتوب هر هفته روزهای دوشنبه از شبکه ۴ سیما، ساعت ۱۵:۴۵ پخش می‌شود.